

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.
- सूचना: १.सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- २.उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

- प्र.१ अ. औपचारिक आणि अनौपचारिक क्षेत्रातील फरक स्पष्ट करा. २०
किंवा
ब. अनौपचारिक क्षेत्राची वैशिष्ट्ये आणि कार्ये स्पष्ट करा.
- प्र.२ अ. स्थलांतर हे उपजीविका धोरण म्हणून स्पष्ट करा २०
किंवा
ब. श्रमाचे स्त्रीकरण स्पष्ट करा.
- प्र.३ अ. आदरयुक्त श्रमच्या संकल्पनेचा विस्तार करा. २०
किंवा
ब. भारतासारख्या देशांसाठी सामाजिक सुरक्षा महत्त्वाची का आहे?
- प्र.४ अ. श्रमाच्या वाढत्या अनौपचारिकीकरणामुळे कामगारांना कोणत्या आव्हानांचा सामना करावा लागतो ? २०
किंवा
ब. आय सी टी आणि संजालीय समाज हे अनौपचारिक क्षेत्रावर कसा प्रभाव पाडतात?
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा. २०
अ. संरचनावादी सिद्धांत
ब. स्वच्छता कामगारांची स्थिती
क. लघु वित्त
ड. भारतीय कामगार आणि संघटणीकरण
